

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 83/477/ЕИО
от 19 септември 1983 година

относно защитата на работниците от рискове,
свързани с излагане на влиянието на азбест по време на работа
(втора самостоятелна директива по смисъла на член 8 от
Директива 80/1107/ЕИО)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално член 100 от него;

като взе предвид предложението на Комисията¹;

като взе предвид становището на Европейския парламент²;

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет³;

като има предвид, че Резолюция на Съвета от 29 юни 1978 г. относно програма за действие на Европейските общности за безопасни и здравословни условия на труд⁴ предвижда създаването на специални хармонизирани процедури за защита на работниците по отношение на азбеста;

като има предвид, че Директива на Съвета 80/1107/ЕИО от 27 ноември 1980 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с излагане на влиянието на химически, физически и биологически агенти по време на работа⁵ формулира някои разпоредби, които трябва да бъдат отчитани при тази защита; като има предвид, че директивата предвижда определяне в отделните директиви на допустими пределни концентрации и конкретни изисквания за агентите, изброени в Приложение I, които включват и азбест;

като има предвид, че азбестът е вреден агент, който присъства при много и различни обстоятелства по време на работа; като има предвид, че по тази причина много работници са изложени на потенциален риск за здравето си; като има предвид, че кроцидолитът се счита за особено опасен вид азбест;

като има предвид, че въпреки че съвременните постижения на науката не са такива, че да може да бъде определено ниво, под което рисковете за здравето да престанат да съществуват, намаляването на излагането на влиянието на азбест все пак ще намали риска от развитие на свързани с азбеста болести; като има предвид, че настоящата директива включва минимални изисквания, които ще

¹ ОВ № С 262, 09. 10. 1980 г., стр. 7 и ОВ № С 301, 18. 11. 1982 г., стр. 6

² ОВ № С 310, 30. 11. 1981 г., стр. 43

³ ОВ № С 125, 17. 05. 1982 г., стр. 155

⁴ ОВ № С 165, 11. 07. 1978 г., стр. 1

⁵ ОВ № L 327, 03.12.1980 г., стр. 8

бъдат преразглеждани въз основа на натрупания опит и развитието на технологиите в тази област;

като има предвид, че оптичната микроскопия не позволява преброяване на най-малките вредни за здравето влакна, и въпреки това, тя е най-често използваният метод за редовно измерване на азбеста;

като има предвид, че по тази причина са важни превантивните мерки за защита на здравето на изложените на влиянието на азбест работници, както и предвидените за държавите-членки ангажименти, свързани с наблюдението на здравето на тези работници,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

1. Настоящата директива, която е втората самостоятелна директива по смисъла на член 8 от Директива 80/1107/ЕИО, има за цел да защити работниците от рискове за тяхното здраве, включително и предотвратяване на рискове, произтичащи или имащи вероятност да произтекат от излагане на влиянието на азбест по време на работа. Тя определя допустимите пределни концентрации, както и други конкретни изисквания.

2. Настоящата директива не се отнася до:

- морския транспорт,
- въздушния транспорт.

3. Настоящата директива не накърнява правото на държавите-членки да прилагат или въвеждат закони, подзаконови или административни разпоредби, които осигуряват на работниците по-голяма защита, най-вече по отношение на подмяната на азбеста с по-безопасни заместители.

Член 2

За целите на настоящата директива “азбест” означава следните влакнести силикати:

- актинолит, CAS No 77536-66-4^{*1}
- азбест груенерит (амозит), CAS No 12172-73-5^{*1}
- антофилит, CAS No 77536-67-5^{*1},
- кристолит, CAS No 12001-29-5¹,
- кросидолит, CAS No 12001-28-4¹,
- термолит, CAS No 77536-68-6^{*1}.

* Номер от CAS регистъра

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

* Номер от CAS регистъра

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

* Номер от CAS регистъра

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

Член 3

1. Настоящата директива се прилага по отношение на дейности, при които работниците са или могат да бъдат изложени по време на работа на прах от азбест или съдържащи азбест материали.

2. В случай на всяка дейност, при която е вероятно да съществува риск от излагане на прах от азбест или съдържащи азбест материали, рискът трябва да бъде оценен така, че да бъдат определени естеството и степента на излагането на работниците на прах от азбест или съдържащи азбест материали.

3. Ако споменатата в параграф 2 оценка показва, че концентрацията на азбестови влакна във въздуха на работното място, при липса на каквито и да е лични предпазни средства, е по мнение на държавите-членки на нивото, измерено или изчислено във връзка с осемчасовия период за сравнение,

- по-ниска от 0,25 влакна на см³ и/или
 - по-ниска от кумулативната доза от 15,00 влакно-дни на см³ в продължение на период от 3 месеца,
- член 4, 7, 13, 14, параграф 2, 15 и 16 не се прилагат.

4. Предвидената в параграф 2 оценка е обект на консултации с работниците и/или техните представители в рамките на предприятието или подразделението и се ревизира, ако има причина да се вярва, че е неправилна или че в работата е настъпила значителна промяна.

Член 4

Съгласно член 3, параграф 3 се предприемат следните мерки:

1. Изброените в член 3, параграф 1 дейности се обхващат от система за уведомяване, администрирана от съответния отговорен орган на държавата-членка.

2. Уведомяването се изпраща от работодателя на отговорния орган на държавата-членка в съответствие с националните закони, подзаконови и административни разпоредби. Уведомяването включва като минимум кратко описание на:

- видовете и количества използван азбест,
- съответните дейности и процеси,
- произвежданите продукти.

3. Работниците и/или техните представители в съответното предприятие или подразделение имат достъп до документите, които са обект на уведомяване относно собственото им предприятие или подразделение съгласно националното законодателство.

* Номер от CAS регистъра

¹ ОВ № L 84, 31.03.1978 г., стр.43

4. При всяка важна промяна в използването на азбест или съдържащи азбест материали се изпраща ново уведомление.

Член 5

Забранява се използването на азбест чрез процес на впръскване (пулверизиране).

Член 6

При всички изброени в член 3, параграф 1 дейности излагането на работниците на прах от азбест или съдържащи азбест материали на работното място се намалява до възможно практически приемливо ниво, във всеки случай по-ниско от допустимите граници, определени в член 8, и най-вече чрез следните мерки – ако е уместно:

1. Използването във всеки отделен случай количество азбест се ограничава до възможно практически приемливо минимално количество.
2. Броят на работниците, които са изложени или е вероятно да бъдат изложени на прах от азбест или съдържащи азбест материали, се ограничава до възможно най-малък брой.
3. По принцип, работните процеси се проектират така, че да бъде избегнато изпускането на азбестов прах във въздуха.

Ако това не е практически приемливо, прахът се елиминира възможно най-близо до мястото, където се изпуска във въздуха.

4. Всички сгради и/или машини и съоръжения, включени в преработката или третирането на азбеста, трябва да дават възможност за редовно и ефективно почистване и поддръжка.

5. Азбестът във вид на суровина се съхранява и транспортира в подходящи запечатани опаковки.

6. Отпадъците се събират и извозват от работното място възможно най-бързо в подходящи запечатани опаковки с етикети, указващи че съдържат азбест.

Тази мярка не се прилага при дейности в мините.

Споменатите в предходния параграф отпадъци след това се третират в съответствие с Директива на Съвета 78/319/ЕИО от 20 март 1978 г. относно токсичните и вредни отпадъци.

Член 7

Съгласно член 3, параграф 3 се предприемат следните мерки:

1. За постигане на съответствие с допустимите пределни концентрации, изложени в член 8, измерванията на азбеста във въздуха на работното място се извършват в съответствие с метода за сравнение, описан в Приложение I, или с всеки друг метод, който дава същите резултати. Измерванията се планират и извършват редовно, като пробите са представителни за личното излагане на работника на прах от азбест или съдържащи азбест материали.

За измерването на азбеста във въздуха, както е предвидено в предходния параграф, под внимание се вземат само влакна с дължина по-голяма от 5 микрометра и съотношение дължина/ширина по-голямо от 3 : 1.

Съветът, действащ по предложение на Комисията и отчитащ предимно постиженията на науката и техниката, както и натрупания от прилагането на настоящата директива опит, ревизира текста на първото изречение от параграф 1 в срок от 5 години, от приемането на директивата, с цел установяване на единен метод за измерване на концентрациите на азбеста във въздуха на общностно ниво.

2. Пробите се вземат след консултации с работниците и/или техните представители в предприятията или подразделенията.

3. Пробите се вземат от подходящо обучен за целта персонал. След това взетите проби се анализират в лаборатории, оборудвани за такъв вид анализ и квалифицирани за прилагане на необходимите методи за идентификация.

4. Количеството азбест във въздуха се измерва по принцип най-малко веднъж на три месеца и във всеки отделен случай, когато се въвежда някаква техническа промяна. Честотата на измерванията може обаче да бъде намалена при посочените в параграф 5 обстоятелства.

5. Честотата на измерванията може да бъде намалена до веднъж годишно в случаите, в които:

- няма значителни промени в условията на работното място, и
- резултатите от двете предходни измервания не са превишили половината от допустимата стойност, посочена в член 8.

Там, където групи работници изпълняват едновременно еднакви или подобни задачи, и поради това са изложени на един и същ риск за здравето, пробите може да се вземат на групова основа.

6. Времетраенето на взимането на проби може да бъде такова, че да дава възможност да се установи представително излагане на азбест за 8-часов период за сравнение (една работна смяна) чрез измервания или времево-претеглени изчисления. Времетраенето на различните процеси на вземане на проби се определя и въз основа на точка 6 от Приложение I.

Член 8

Прилагат се следните допустими пределни концентрации:

(а) концентрация на азбестови влакна на работното място, различни от кросидолит във въздуха:

1,00 влакна на см³, измерени или изчислени по отношение на 8-часов период за сравнение;

б) концентрация на кросидолитни влакна във въздуха на работното място:

0,50 влакна на см³, измерени или изчислени по отношение на 8-часов период за сравнение;

в) концентрация на азбестови влакна във въздуха на работното място в случай на смеси от кросидолит и други азбестови влакна:

допустимата пределна концентрация представлява ниво, изчислено въз основа на допустимите пределни концентрации, изложени в а) и б), отчитайки съотношението на кросидолит и другите азбестови видове в сместа.

Член 9

Съветът, действайки по предложение на Комисията и отчитайки предимно постиженията на науката и техниката и в светлината на натрупания от прилагането на настоящата директива опит, прави преглед на разпоредбите, изложени в член 3, параграф 3 и член 8, преди 1 януари 1990 г.

Член 10

1. В случай на превишаване на допустимите пределни концентрации, изложени в член 8, се определят причините за това превишаване и се вземат възможно най-бързо подходящите мерки за подобряване на ситуацията.

Работата в засегнатите места може да бъде прекъсната до вземане на адекватни мерки за защита на работниците.

2. За да бъде проверена ефективността на мерките, изложени в първата алинея на параграф 1, незабавно се извършва ново определяне на концентрациите на азбест във въздуха.

3. Там, където излагането не може да бъде подходящо намалено с други средства и където се налага да се носят лични предпазни средства за дишане, ситуацията не може да остане постоянна и се свежда до стриктния минимум, необходим за всеки работник.

Член 11

1. При определени дейности, при които е предвидимо, че изложените в член 8 допустими пределни концентрации ще бъдат превишени, и по отношение на които техническите превантивни мерки за ограничаване на концентрациите на азбест във въздуха не са оправдани и осъществими, работодателят определя

мерките, които имат за цел да осигурят защита на работниците, докато са ангажирани с подобни дейности, и по-точно следните мерки:

а) работниците се снабдяват с подходящи предпазни средства за дишане, както и с други лични предпазни средства, които е задължително да носят; и

б) се поставят предупредителни знаци, които показват, че се очаква превишаване на допустимите пределни концентрации, изложени в член 8.

2. Преди да бъдат извършени въпросните дейности, с работниците и/или техните представители в предприятието или подразделението се провеждат консултации по отношение на тези мерки.

Член 12

1. Преди започването на всяка работа, свързана с унищожаване или изнасяне на азбест и/или съдържащи азбест продукти от сгради, постройки, машини, съоръжения или кораби, се изготвя план за работа.

2. Споменатият в параграф 1 план предписва мерките, необходими за осигуряване на безопасността и здравето на работниците на работното място.

По-точно планът посочва, че:

- доколкото е оправдано и осъществимо, азбестът и съдържащите азбест продукти, се изнасят преди да бъде използвана техника за събаряне,
- при необходимост се осигуряват личните предпазни средства, посочени в член 11, параграф 1, буква а).

Член 13

1. В случай на дейностите, посочени в член 3, параграф 1, и съгласно член 3, параграф 3, се взимат подходящи мерки, които да гарантират, че:

а) местата, в които ще бъдат извършени горепосочените дейности, ще бъдат:

- (i) ясно разграничени и посочени с предупредителни знаци;
- (ii) недостъпни за работниците, освен за онези от тях, които поради своята работа или задължения трябва да влязат вътре;
- (iii) представляват райони, в които пушенето е забранено;

б) ще съществуват места, където работниците могат да ядат и пият, без да рискуват да се заразят от азбестов прах;

в)

- (i) работниците ще бъдат снабдени с подходящо работно или защитно облекло;
- (ii) работното или защитно облекло ще остане в рамките на предприятието. То може обаче да бъде изпрано на места извън предприятието, специално оборудвани за този вид работа, ако предприятието само не извърши

тяхното почистване. В такива случаи облеклото се транспортира в затворени контейнери;

- (iii) за работното/защитно облекло, от една страна, и личните дрехи, от друга, са осигурени отделни помещения за съхранение;
- (iv) на работниците са предоставени подходящи и достатъчни възможности за измиване и личен тоалет, включително душеве в случай на свързана с прах работа;
- (v) защитното облекло се съхранява на предварително определено за целта място и се проверява и почиства след всяка употреба; за поправката или подмяната на дефектно облекло или лични предпазни средства се взимат подходящи мерки преди по-нататъшната им употреба.

2. Работниците не могат да бъдат заставяни да заплащат стойността на мерките, предприети съгласно параграф 1 на член 14.

1. При всички дейности, посочени в член 3, параграф 1, се взимат подходящи мерки за адекватно уведомяване на работниците и техните представители в начинанието по отношение на:

- потенциалния риск за здравето от излагане на прах от азбест или съдържащи азбест материали,
- наличието на законово допустими пределни концентрации, както и необходимостта да се следи и контролира атмосферата,
- хигиенните изисквания, включително и необходимостта от въздържане от пушене,
- необходимите предпазни мерки, свързани с носенето и използването на защитно облекло и защитни предпазни средства,
- специалните предпазни мерки, целящи свеждане на излагането на азбест до възможния минимум.

2. В допълнение към изложените в параграф 1 мерки и съгласно член 3, параграф 3, се взимат подходящи мерки, които да гарантират, че:

(а) работниците и/или техните представители в предприятието или подразделението имат достъп до резултатите от измерването на концентрацията на азбест във въздуха и могат да получат обяснение за смисъла и значението на тези резултати;

б) ако резултатите превишат допустимите посочени в член 8 пределни концентрации, съответните работници и техните представители в предприятието или ведомството се информират възможно най-бързо за самия факт и причините за него, както и за това, че с работниците и/или техните представители в предприятието или ведомството ще бъдат проведени консултации за мерките, които трябва да бъдат предприети, или – в случай на спешност – се информират за вече предприетите мерки.

Член 15

Съгласно член 3, параграф 3 се взимат следните мерки:

1. Преди да започне излагането на прах от азбест или съдържащи азбест материали на работното място, се прави оценка на здравето на всеки един от работниците.

Тази оценка включва специален преглед на гърдите. В Приложение II са дадени практически препоръки към кои държави-членки може да се отнесе човек за клинично наблюдение на работниците; тези препоръки се адаптират към техническия прогрес в съответствие с процедурата, изложена в член 10 на Директива 80/1107/ЕИО.

Нова оценка се прави най-малко веднъж на 3 години, като това продължава до самия край на излагането.

За всеки работник, посочен в първата алинея, се създава индивидуална здравна карта в съответствие с националното законодателство и практика.

2. Следейки клиничното наблюдение, посочено в точка 1, лекарят или органът, отговарящи за медицинското наблюдение на работника, дават съвет или определят според националното законодателство индивидуалните защитни или превантивни мерки, които трябва да бъдат предприети; там, където е уместно, те могат да включват изтегляне на въпросния работник от работа, свързана с излагане на азбест.

3. На работниците се дават информация и съвети, свързани с всяка оценка на тяхното здраве, в които те могат да се вслушат след приключване на излагането.

4. Всеки работник или работодател може да поиска преразглеждане на оценките, посочени в точка 2, съгласно националното законодателство.

Член 16

Съгласно член 3, параграф 3 се взимат следните мерки:

1. Работодателят е задължен да впише в регистър всички работници, които отговарят за извършване на изброените в член 3, параграф 1 дейности, като посочи естеството и продължителността на всяка дейност, както и произтичащото от нея излагане. Лекарят и/или отговорният за медицинското наблюдение орган имат достъп до този регистър. Всеки работник има достъп до свързаните с него резултати в регистъра. Работниците и/или техните представители имат достъп до анонимната колективна информация в регистъра.

2. Регистърът, посочен в точка 1, както и медицинските картони, посочени в член 15, се съхраняват за срок от минимум 30 години от края на излагането – в съответствие с националното законодателство.

Член 17

Държавите-членки водят регистър на доказаните случаи с азбестоза и мезотелиома.

Член 18

1. Държавите-членки приемат необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби, за да приведат законодателството си в съответствие с настоящата директива преди 1 януари 1987 г. Те незабавно уведомяват Комисията за това. В случая със свързаната с азбест миньорска дейност, обаче, датата 1 януари 1987 г. се отлага до 1 януари 1990 г.
2. Държавите-членки уведомяват Комисията за текста на разпоредбите от националното законодателство в областта, регулирана от настоящата директива.

Член 19

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 19 септември 1983 година

За Съвета:
Председател
Г. Варфис

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Референтен метод, посочен в член 7, параграф 1,
за измерване на азбеста във въздуха на работното място

1. Пробите се вземат в дихателната зона на работника: т.е. в рамките на полусфера с радиус 300 мм пред лицето, измерен в средната точка на линията, съединяваща ушите.
2. Използват се мембранни филтри (целулозно естерни или целулозно нитратни) с размер на порите между 0,8 и 1,2 микрометра, разграфени на квадратчета и диаметър на диска 25 мм.
3. Използва се открит филтродържател и цилиндричен удължител от 33 и 44 мм пред филтъра, ограничаващ ефективна повърхност на филтъра с диаметър минимум 20 мм. При употреба удължителят се насочва надолу.
4. Използва се портативна батерийна помпа, която работникът носи на колана или в джоба, със стабилизирани дебит с начална стойност $1,0 \pm 5\%$ L/min, който трябва да се поддържа през периода на пробовземането в границите $\pm 10\%$ от първоначалната стойност.
5. Времето на вземане на пробата се измерва с точност до 2%.
6. Оптималният брой на влакната върху филтъра е в границите 100 - 400 влакна на мм^2 .

7. Целият филтър или част от него се поставя върху предметно микроскопско стъкло, обезцветява се чрез ацетоно-триацетиновия метод и се покрива с покривно стъкло.

8. Преброяването на влакната се извършва чрез бинокулярен микроскоп със следните принадлежности:

- Кохлерово осветление,
- Аббе или ахроматичен фазовоконтрастен кондензатор. Фазовоконтрастното центриране трябва да е независимо от кондензноцентриращия механизъм.
- Фазовоконтрастен позитивен ахроматичен обектив с числена апертура 0,65 до 0,70 увеличение 40 пъти и фазово-рингова абсорбция в границите от 60 до 85 %.
- Окуляри с увеличение 12,5 пъти (поне единият да позволява вмъкване на окуляр микрометър и да е фокусиращ тип).
Уолтън-Бекет окулярен микрометър – кръг с диаметър 100 ± 2 мм при специфицирания обектив и окуляри, проверени с обект микрометър

9. Микроскопът се настройва според инструкциите на производителя и границата на детекция се определя чрез фазовоконтрастен тестов препарат, при което трябва да бъдат видими линиите до код 5 на AIA тестов препарат или до 5-и блок HSE/NPL марка 2. Тази процедура се извършва в началото на деня на употреба.

10. Влакната в пробите се броят съгласно следните правила:

- броимо влакно е всяко влакно, посочено във втората алинея на точка 1 от член 7, което не докосва частица с максимален диаметър по-голям от 3 микрометра.
- всяко броимо влакно, чиито два края се намират в едно зрително поле, се брой като едно влакно; всяко влакно, на което само единият край се намира в полето, се брой като половин влакно.
- зрителните полета се избират на принципа на случайния подбор от експонираната повърхност на филтъра,
- Агломерат от влакна, в които отделните влакна се докосват или пресичат, влакната се броят поотделно, ако са разграничени достатъчно, за да се определи отговарят ли на описанието на втората алинея на точка 1 от член 7 и на абзац 1 от същия параграф, като диаметърът се мери в неразделимата част, а не в разделената,
- при всеки друг агломерат от влакна, в който отделните влакна се докосват или пресичат, влакната се броят поотделно, в случай че могат да бъдат разграничени достатъчно, за да се определи, че отговарят на описанието във втората алинея на точка 1 от член 7, както и на абзац 1 от този параграф. Ако не могат да бъдат разграничени отделни влакна, които да отговарят на тази дефиниция, агломератът се счита за броимо влакно, ако, взет като цяло, отговаря на дефиницията във втората алинея на точка 1, член 7, както и на първо тире на настоящия параграф,
- ако повече от $1/8$ от повърхността на зрителното поле е покрита от влакна и/или частици, зрителното поле се анулира и се брой друго.
- броят се 100 влакна, в минимум 20 зрителни полета, или се изследват 100 зрителни полета..

11. Средният брой на влакната в едно зрително поле се изчислява, като се раздели броят на преброените влакна на броя на изследваните зрителни полета. Влакната, преброени върху маркировката на филтъра (филтърът е разграфен с линии) и от замърсяванията му, трябва да са под 3 влакна/100 зрителни полета, което се проверява при изследване на празна проба.

Концентрацията на влакната във въздуха (С) се изчислява в брой влакна в куб. см по следната формула:

$$C = a \times f / b \times V,$$

където:

a е броят влакна в зрителното поле;

f – експонираната площ на филтъра в mm²;

b – площта на зрителното поле в mm²;

V – обемът на аспирирания въздух в cm³;

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Практически препоръки за клиничната оценка на работниците,
посочена в член 15, параграф 1

1. Постиженията на науката до момента показват, че излагането на човек на свободни азбестови влакна може да предизвика следните заболявания:

- азбестоза,
- мезотелиом,
- карцином на белия дроб,
- гастроинтестициален карцином.

2. Лекарят и/или органът, отговарящ за медицинското наблюдение на изложените на азбест работници, трябва да са запознати с условията, при които става излагането, или с конкретния случай на всеки отделен работник.

3. Клиничното наблюдение на работниците се извършва в съответствие с принципите и медицинската практика в областта на професионалните заболявания; то трябва да включва най-малко следните мерки:

- водене на документация за медицинската и професионална история на работника,
- лични интервюта,
- клинични изследвания на гърдния кош,
- изследване на дихателната функция.

Желателно е да бъдат направени допълнителни изследвания, които да включват стандартна радиография на гърдите, както и лабораторни изследвания от рода на цитологичен тест на храчки. За такива изследвания се взема отделно решение за всеки работник, който е обект на медицинско наблюдение в светлината на последните открития на медицината в областта на професионалните заболявания.